

Tatranský príbeh z pohľadu Ľudia a voda.

V krízových situáciách kdekoľvek na svete ľudia zabúdajú na staré spory a v pokore hľadajú spoločné riešenia. Tatranský príbeh ukazuje, že na Slovensku je všetko inak. Tatranská živelná pohroma poodhalila pravú tvár našej kultúrnej nezrelosti. Kým dospejeme na sebedomú občiansku pospolitosť, tatranskými potokmi pretečie ešte množstvo vody. Priateľom a známym v stručnosti ponúkam svoj príbeh. Ide o „naše“ riešenie problémov na príklade živelnej pohromy v Tatrách pred roka.

Kým jednotlivé strany vydávali kancelárske stanoviská o tom, ako riešiť, resp. neriešiť problém katastrofy v Tatrách, zvolal som pracovné stretnutie do Tatranskej Lomnice („Tečúca čistota Tatier“, 3. - 5. december 2004). Cieľom stretnutia bolo dať dokopy ľudí z rôznych sfér kultúrneho, spoločenského, ekonomického i občianskeho prostredia, aby spoločne vypracovali odporúčania pre likvidáciu kalamity i obnovu tatranskej prírody. Odporúčania, ktoré vzišli zo stretnutia, boli adresované tak odborníkom na lesy, prírodu, lídrom občianskych združení, ako aj politikom, vrátane predsedu Vlády Slovenskej republiky.

Domnievam sa, že to bol aj dôvod, prečo som dostal od predsedu Vlády SR pozvanie na prvé zasadnutie Vládneho výboru pre obnovu Vysokých Tatier. Očakával som, že ochranári využijú moju účasť na ďalších zasadnutiach Vládneho výboru na presadzovanie ochranárskych predstáv. Opak však bol pravdou. Útoky ochranárov sa proti mne stupňovali, čím vlastne len potvrdili, že v pozadí týchto útokov nie je pomáhať Tatrám, ale na tatranskej tragédii prihrievať si politickú polievočku. Istý predstaviteľ nadácie pri ponuke, aby sa zapojili do zbierky „Tatranská vianočná vetvička“ (návrh, ktorý vznikol na spomínanom stretnutí), mi na to odpovedal, že so mnou už nič nechcú mať, keďže som si dovolil sedieť za jedným stolom s Dzurindom a Mečiarom. Vtedy som si po prvý krát uvedomil, že mojich bývalých kolegov a kamarátov vedie nenávisť a strach z vlastnej zodpovednosti.

Následne som dostal list z Ministerstva životného prostredia zo Sekcie ochrany vôd (podotýkam, že to je tá skupina na ministerstve, ktorej stojím v ceste pri bezbrehom míňaní peňazí daňových poplatníkov na výstavbu priehrad). V liste oficiálne deklarovali, že som zvolal tatranské stretnutie na presadzovanie záujmov „obchodníkov s drevom“. Nasledovali ďalšie útoky a moje nálepkovanie politickou príslušnosťou k SDKÚ. Pripomínam, že nie som členom žiadnej politickej strany. Pochopil som, že môj priamy kontakt cez Vládny výbor pre obnovu Vysokých Tatier s najvyššími ústavnými činiteľmi prekáža tým, ktorí z politikov robia „slonov v porceláne“. Nevylučujem, že títo lobisti už našli iný spôsob vytvárania bariér informačných tokov na presadzovanie svojich záujmov.

Pripomínam, že s pánom Mikulášom Dzurindom som sa predtým stretol naposledy vo Washingtone D.C. na recepcii v apríli 1999, ktorú organizoval Martin Bútora (toho času veľvyslanec SR v USA) pri preberaní Goldmanovej environmentálnej ceny, kedy bolo Slovensko azda po prvý krát pozitívne prezentované na americkej pôde.

Organizácia Ľudia a voda, ktorej som predsedom, sa v minulosti zakaždým orientovala nie na kritiku toho, čo sa robí, ale snažila sa prinášať a ponúkať riešenia. Preto sme sa v spolupráci so Štátnymi lesmi TANAP-u, Vládnym výborom pre obnovu Vysokých Tatier, Združením ochranárov severovýchodného Slovenska PČOLA, Slovenským skautingom, Občianskym združením Čisté Tatry a Slovenskou sporiteľňou rozhodli prísť s vlastným riešením pre obnovu zdevastovanej tatranskej prírody. Zmobilizovali sme kapacity všetkých partnerov a od júla 2005 sme začali realizovať našu predstavu integrovanej obnovy tatranskej prírody. Najskôr na ploche 40 hektárov, po letnom požiari na ďalších 12 hektároch,

teda spolu na 52 hektároch. Naša predstava integrovanej obnovy tatranského lesa je vodu, les a biodiverzitu obnovovať v jednom. Projekt získal názov „Vodný les Slovenskej sporiteľne“.

Na Vodnom lese sa doteraz odpracovalo 28 372,5 hodín dobrovoľníkmi, skautmi a brigádnikmi z 894 miest a obcí z 21 krajín z celého sveta. Vybuďovalo sa 2 158 „vodoholdingov“ (vodozádržné prvky) s jednorázovým vodozádržným objemom dažďovej vody 6 136,2 m³. Projekt bude dokončený v apríli 2006 výsadbou nového pestrého porastu na ploche 52 hektárov.

Udivujúce na tom je práve to, že projekt „Vodný les“, ktorý integrovane obnovuje vodu a les a posilňuje biodiverzitu, je trňom v oku tak vodohospodárom, ako aj ochranárom. Dokonca začali spolupracovať, len aby tento ambiciózny projekt znemožnili, napriek tomu, že obidve záujmové skupiny donekonečna verbálne pripomínajú, že im ide o integrovanú ochranu prírody i vody v ekosystémoch. Pochopil som, že takáto spolupráca vychádza z pocitu ohrozenia. Vodohospodári sa cítia byť ohrození preto, lebo ak sa na Slovensku preukáže, že ekosystémová obnova vôd je lacnejšia a efektívnejšia, definitívne sa skončí éra plytvania finančnými zdrojmi na výstavbu priehrad a na kanalizovanie vodných tokov. Ochránári sa cítia byť ohrození preto, lebo ak sa potvrdí jednoduchosť integrovanej obnovy prírody v praxi, potom sa definitívne skončí „hra na sektorový prístup“ v ochrane prírody, kde sú ochranári majstri sveta, keďže do kuchyne im nikto nevidí.

Aj v prípade tatranskej živelnej pohromy sa potvrdzuje, že sektorový prístup v manažmente prírodného prostredia zvyšuje intenzívnu výmenu vzduchových mäs medzi chladnejším horským územím a prehriatym vysušeným územím - aj v tom je možné hľadať príčiny periodicky sa opakujúcich živelných pohrôm v Tatranskom regióne. Riešením je vlastne integrovaná obnova prírodného prostredia nielen tatranskej prírody, ale aj celého tatranského regiónu. Udivuje ma, a to je pre mňa osobne ďalšie prekvapenie, že práve ochranári neprejavili ani najmenší záujem vytvárať prevenciu aj pred živelnými pohromami, napriek tomu, že donekonečna opakujú, ako sú za prevenciu pri riešení akýchkoľvek problémov v spoločnosti.

Neostáva mi tak nič iné, len dúfať, že sa ochranári dostanú z hlbokkej duchovnej krízy. Dostali sa do nej vďaka „istým“ lobistickým záujmom, ktoré rozohrali boj o politickú moc na pozadí živelnej pohromy v Tatrách.

V Košiciach, 30. decembra 2005
Michal Kravčík, Ing. CSc.,
Ľudia a voda, Košice